

Αρ. Πρωτοκόλλου 3

Έκδοση 1^η

Απρίλιος 2013

Σελίδα 1 από 16

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ

ΜΕΤΑΘΑΝΑΤΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

Συντακτική Ομάδα	Τσάνη Παρασκευή Χατζηκουκούτση Βαίτσα Διπλού Αγγελική
Συντονιστική Ομάδα	Γραφείο Εκπαίδευσης Νοσηλευτικής Υπηρεσίας Γραφείο Ποιότητας
Διευθύντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας	Τσάνη Παρασκευή
Πρόεδρος Ε.Ν.Α.	Κούτσια – Καρούζου Χρυσούλα
Πρόεδρος Επιστημονικού Συμβουλίου	Σαράφης Κυριάκος
Διοικητής & Πρόεδρος Δ.Σ. Γ.Ν. «ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ» Βούλας	Κεχαγιάς Δημήτριος
Απόφαση Δ.Σ. της Υπ' αριθμ. 5 ^{ης} /28-3-2013 Συνεδρίασης	Κάθε αντίγραφο του παρόντος εγγράφου ισχύει μόνο όταν φέρει τη σφραγίδα πηγής πρόελευσης: ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Γ.Ν. «ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ» ΒΟΥΛΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Η μεταθανάτια νοσηλευτική φροντίδα περιλαμβάνει τις παρακάτω διαδικασίες:

- Διαπίστωση του θανάτου – κλινική εξακρίβωση από τον ιατρό.
- Ανακοίνωση του θανάτου από τον ιατρό στους συγγενείς.
- Ψυχολογική στήριξη των συγγενών.
- Προετοιμασία και μεταθανάτια φροντίδα του σώματος.
- Τήρηση των απαραίτητων διαδικασιών για την μεταφορά και παράδοση του νεκρού (π.χ. πιστοποιητικό θανάτου, νεκροτομή).

ΥΛΙΚΑ – ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

- Ηλεκτροκαρδιογράφος.
- Ακουστικά.
- Δύο κάρτες νεκρού.
- Καθαρός ιματισμός.
- Επίδεσμοι.
- Βαμβάκι – γάζες.
- Ψαλίδι.
- Γάντια μιας χρήσης.
- Προστατευτική ποδιά μιας χρήσης.
- Μάσκα μιας χρήσης.
- Αντισηπτικό διάλυμα.
- Υδατοδιαλυτές σακούλες και σάκοι απόρριψης ιματισμού.
- Κάδοι απόρριψης ΕΙΑ.
- Ειδικός σάκος (HIV, μεταδοτικό νόσημα κ.α.).

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΚΡΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ **ΣΤΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ**

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ
Αρχική εξακρίβωση και κλήση του γιατρού.	Κλινική διαπίστωση του θανάτου από τον ιατρό.	
Διακριτική απομάκρυνση συγγενών, επισκεπτών.	Εξασφάλιση μοναχικότητας.	
Χρήση παραβάν ή κουρτίνας.	Εξασφάλιση μοναχικότητας.	
Χρήση προστατευτικού εξοπλισμού από τον επαγγελματία υγείας.	Προστασία εργαζομένων.	Διπλά γάντια, μάσκα, ειδική ποδιά μιας χρήσεως αδιάβροχη (διεθνείς οδηγίες)
Εκτέλεση ΗΚΓ.	Επιβεβαίωση θανάτου (ισηλεκτρική γραμμή).	Στο ΗΚΓ αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του νεκρού, πατρώνυμο, ηλικία, ημερομηνία και ώρα θανάτου.
Κλείσιμο των ματιών.		
Αφαίρεση κλινοσκεπασμάτων και τοποθέτηση τους σε υδατοδιαλυτές σακούλες ή σε ξεχωριστό σάκο απόρριψης.	Πρόληψη διασποράς λοιμώξεων.	
Τοποθέτηση σώματος σε ύπτια θέση και απελευθέρωση συνδέσεων από μηχανήματα όπως monitors, ΗΚΓ ράφο,		

απινιδωτή, αναπνευστήρα.		
Αφαίρεση ορών, ενδαγγειακών γραμμών, Levin, ενδοτραχειακών σωλήνων, μεγάλων παροχετεύσεων κ.α. με ήπιους χειρισμούς παρουσία ιατρού.		-Απομάκρυνση του χρησιμοποιημένου υλικού και απόρριψη του σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό Διαχείρισης Αποβλήτων. -Ιδιαίτερη προσοχή στην απόρριψη των αιχμηρών εργαλείων (κίτρινα κυτία).
Πωματισμός σημείων ύπαρξης βελονών, τραυμάτων με στεγνή γάζα.	Αποφυγή εκροής αίματος και σωματικών υγρών.	
Αφαίρεση ξένης οδοντοστοιχίας και τιμαλφών.		-Τα τιμαλφή και προσωπικά είδη καταγράφονται σε ειδικό έντυπο του τμήματος και παραλαμβάνονται ενυπόγραφα από συγγενή Α΄ βαθμού (επίδειξη ταυτότητας, καταγραφή αριθμού της, δ/νση κατοικίας, τηλέφωνο, υπογραφή –ολογράφως). -Αν δεν υπάρχει συγγενικό περιβάλλον φυλάσσονται σε ειδικό χώρο του τμήματος και παραδίδονται στο ταμείο του νοσοκομείου.
Επιπωματισμός φυσικών ή τεχνητών ανοιγμάτων (π.χ.κολοστομία).		
Σταθεροποίηση της κάτω γνάθου.		Σταθεροποιούμε με επίδεσμο πριν επέλθει η νεκρική ακαμψία
Ευθυγράμμιση του νεκρού σώματος.		
Αφού κρατηθεί το δεξί χέρι του νεκρού και γίνει «3 φορές ο σταυρός του» σε Χ.Ο. ακολουθεί τοποθέτηση των χεριών σταυροειδώς και ένωση τους με επίδεσμο.	Έθιμο του Χριστιανισμού.	Στον επίδεσμο στερεώνεται η <u>πρώτη κάρτα νεκρού</u> στην οποία αναγράφονται ευανάγνωστα τα εξής στοιχεία: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ονοματεπώνυμο ▪ Πατρώνυμο ▪ Ηλικία ▪ Ημερομηνία

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Θανάτου ▪ Ώρα θανάτου ▪ Νοσηλευτικό τμήμα ▪ Υπογραφή νοσηλευτή/τριας βάρδιας ▪ Ονοματεπώνυμο/ υπογραφή ιατρού που διαπίστωσε τον θάνατο
Ένωση των ποδοκνημικών αρθρώσεων και σταθεροποίησή τους με επίδεσμο.	Στον επίδεσμο στερεώνεται η <u>δεύτερη κάρτα νεκρού</u> στην οποία αναγράφονται τα ίδια στοιχεία με την πρώτη κάρτα.
Κάλυψη σώματος με καθαρό σεντόνι αφήνοντας ακάλυπτο το κεφάλι. Αποχαιρετισμός του νεκρού από τους συγγενείς και κάλυψη κεφαλής.	Δίνεται χρόνος στους συγγενείς για την συγκεκριμένη διαδικασία και τηρείται σεβασμός χωρίς να εκτίθεται η θλίψη τους στα μάτια άλλων επισκεπτών ή άλλων συνοδών.
Απόρριψη προστατευτικού εξοπλισμού.	Απομάκρυνση του χρησιμοποιημένου εξοπλισμού και απόρριψη του σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό Διαχείρισης Αποβλήτων.
Αντισηψία χεριών.	Σύμφωνα με τα 5 βήματα υγιεινής των χεριών.
Ειδοποίηση αρμόδιου τραυματιοφορέα και ενημέρωση Νοσηλευτικής Υπηρεσίας για τα στοιχεία του νεκρού-μεταφορά νεκρού στον νεκροθάλαμο.	Κατά τον χειρισμό του νεκρού σώματος πρέπει πάντα να τηρούνται οι οδηγίες προστασίας από λοιμώδη νοσήματα.

Ο αρμόδιος τραυματιοφορέας της βάρδιας τοποθετεί τη σωρό στο νεκροθάλαμο.

Κοινοποιείται καθημερινά πρόγραμμα με το όνομα του αρμόδιου τραυματιοφορέα στο Γραφείο Διευθυνούσης και στο ΤΕΠ.

Ο νεκρός παραμένει στον νεκροθάλαμο μέχρι να διεκπεραιωθεί σωστά όλη η Διοικητική διαδικασία παράδοσής του από το νοσοκομείο.

- Τηρείται βιβλίο καταγραφής και παράδοσης νεκρών σε γραφείο τελετών. Το βιβλίο και το κλειδί του νεκροθαλάμου φυλάσσεται σε ειδικό χώρο του ΤΕΠ.
- Ο υπεύθυνος των τραυματιοφορέων ενημερώνει καθημερινά την Νοσηλευτική Διεύθυνση για τον αριθμό και τα στοιχεία των νεκρών ανά 24ωρο.

Απόρριψη γαντιών και αντισηψία των χεριών από τον τραυματιοφορέα.

Σύμφωνα με τα 5 βήματα υγιεινής των χεριών.

Χρήση γαντιών και μεταφορά του φορείου στον ειδικό χώρο και απολύμανσή του.

Η απολύμανση του φορείου γίνεται με διάλυμα υποχλωριώδους Να (10000 ppm).

Αντισηψία των χεριών.

Σύμφωνα με τα 5 βήματα υγιεινής των χεριών.

Ο τραυματιοφορέας ειδοποιεί την υπεύθυνη καθαριότητας για απολύμανση του νεκροθαλάμου.

Ο ιματισμός φυλάσσεται σε ειδικό σάκο και απομακρύνεται σε καθημερινή βάση.

Σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΝΔ.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

- Οι συγγενείς παραλαμβάνουν το πιστοποιητικό θανάτου από τον θεράποντα ιατρό. Αν ο θάνατος διαπιστωθεί εντός 24 ωρών από την εισαγωγή του ασθενή στο νοσοκομείο αποστέλλεται από τον θεράποντα ιατρό παραπεμπτικό για την ενέργεια νεκροψίας – νεκροτομής προς διαπίστωση της αιτίας θανάτου.
- Οι συγγενείς διεκπεραιώνουν τις διαδικασίες στο Γραφείο Κινήσεως Ασθενών.
- Το γραφείο τελετών που επιλέγεται από τους συγγενείς παραλαμβάνει τον νεκρό επιδεικνύοντας ειδική **εντολή παράδοσης νεκρού υπογεγραμμένη από το Γραφείο Κίνησης Ασθενών** από 7.00 – 21.00 και ο αρμόδιος υπάλληλος του γραφείου τελετών υπογράφει στο ειδικό βιβλίο παράδοσης – παραλαβής νεκρών.
- Απαγορεύονται οι συχνές επισκέψεις των συγγενών στο νεκροθάλαμο.

ΔΩΡΕΑ ΟΡΓΑΝΩΝ

Σε περίπτωση δωρεάς οργάνων ειδοποιείται η «Ομάδα Συντονισμού Μεταμοσχεύσεων» του νοσοκομείου μας (ΜΕΘ-Χ).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ

Σε περίπτωση που ο νεκρός δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος η διαδικασία της μεταθανάτιας φροντίδας διαφοροποιείται ανάλογα με τις θρησκευτικές παραδόσεις (ενημέρωση από τους συγγενείς).

ΝΕΚΡΟΣ ΑΓΝΩΣΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

- Στις 2 κάρτες νεκρού αναγράφονται τα εξής:
 - ΑΝΤΡΑΣ ΑΓΝΩΣΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ Νο 1 / ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΓΝΩΣΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ Νο 1.
 - ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ.
 - ΩΡΑ ΘΑΝΑΤΟΥ.
 - ΤΜΗΜΑ.
 - ΜΕΣΟ ΜΕ ΤΟ ΟΠΙΟ ΜΕΤΑΦΕΡΘΗΚΕ.
 - ΤΟΠΟΣ ΣΥΜΒΑΝΤΟΣ.
- Εάν υπάρχουν περισσότεροι νεκροί αγνώστων στοιχείων ακολουθεί αρίθμηση (π.χ. Άντρας αγνώστων στοιχείων Νο 1,2,.....Γυναίκα αγνώστων στοιχείων Νο 1,2,.....)
- Ανεύρεση συγγενικού περιβάλλοντος αναλαμβάνει η Κοινωνική Υπηρεσία στις εργάσιμες ημέρες και ώρες, αφού ειδοποιηθεί από το ΤΕΠ. Επίσης ενημερώνει και τις αρμόδιες αρχές (π.χ. Τροχαία, Λιμενικό κλπ).
- Μετά την αναγνώριση του νεκρού από τους συγγενείς στο νεκροθάλαμο με την παρουσία του υπεύθυνου τραυματιοφορέα και της νοσηλεύτριας του ΤΕΠ και την ολοκλήρωση της διαδικασίας από διοικητικό υπάλληλο (έλεγχος στοιχείων συγγένειας, υπογραφή αναγνώρισης – ταυτοποίησης κλπ) οι κάρτες του νεκρού αντικαθίστανται με νέες κάρτες στις οποίες αναγράφονται τα στοιχεία του.
- Έντυπα νεκροτομής συμπληρώνονται από τους ιατρούς που ασχολήθηκαν με το περιστατικό. Σε κλειστές εφημερίες τα έντυπα συμπληρώνουν Ορθοπαιδικοί ιατροί που εφημερεύουν ή αντίστοιχα οι ιατροί του ΤΕΠ, εάν εφημερεύουν.
- Τιμαφή συλλέγονται, καταμετρούνται με ημερομηνία, ώρα κτλ. στο βιβλίο τιμαλών του ΤΕΠ. Παραδίνονται σε συγγενή Α΄ βαθμού.
- Εάν πρόκειται για εγκληματική ενέργεια, αντικείμενα όπως μαχαίρια, σφαίρες κ.α προσωπικά αντικείμενα πρέπει να κρατηθούν έτσι ώστε να διατηρηθεί και να περιφρουρηθεί η ακεραιότητα της μαρτυρίας τους.
- Τα έντυπα νεκροτομής αγνώστων στοιχείων θα αποστέλλονται στο Γραφείο Κινήσεως με το κλητήρα το πρωί της επόμενης εργάσιμης ημέρας και τα τιμαφή στο Κεντρικό Ταμείο του Νοσοκομείου.

Ακρωτηριασμένα μέλη φυλάσσονται σε ειδική κόκκινη σακούλα απόρριψης ΕΙΑ μαζί με το νεκρό και αναγράφεται ετικέτα με το είδος του μέλους, ονοματεπώνυμο νεκρού, ημερομηνία.

ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΝΕΚΡΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ **ΜΕ ΜΟΛΥΣΜΑΤΙΚΟ ΝΟΣΗΜΑ**

Ο νεκρός τοποθετείται σε ειδικό σάκο για τη μεταφορά του στο νεκροθάλαμο όταν έχει διαγνωσθεί μολυσματικό νόσημα στον οποίο εξωτερικά θα τοποθετηθεί ετικέτα με τα στοιχεία της κάρτας του νεκρού.

Ειδικός σάκος χρησιμοποιείται στα εξής νοσήματα:

1. Αιματογενώς μεταδιδόμενα νοσήματα: HIV, Ηπατίτιδα Β, C, αγνώστου αιτιολογίας ίκτερος.
2. Λοιμώδη νοσήματα του γαστρεντερικού σωλήνα: δυσεντερία, τυφοειδής / παρατυφοειδής πυρετός, τροφική δηλητηρίαση.
3. Νευρολογικά νοσήματα:
 - α) νόσος Creutzfeld – Jacobs χωρίς νεκροτομή.
 - β) νόσος Creutzfeld – Jacobs με νεκροτομή.*
4. Νοσήματα μεταδιδόμενα με σταγονίδια ή αερογενώς: Μηνιγγιτοδοκοκκική μηνιγγίτιδα, φυματίωση και πολυανθεκτική φυματίωση.
5. Στρεπτοκοκκική γάγγραινα.*
6. Πανώλη, τύφος, χολέρα.*
7. Άνθρακας, διφθερίτιδα, λύσσα.*
8. Αιμορραγικοί πυρετοί.*
9. Πυρετός αγνώστου αιτιολογίας.**
10. Ίκτερος αγνώστου αιτιολογίας από την αλλοδαπή.**

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΑΚΟΣ ΔΕΝ ΑΝΟΙΓΕΙ ΞΑΝΑ ΚΑΙ ΔΕΝ ΑΦΑΙΡΕΙΤΑΙ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ *3β, 4, 5, 6, 7, 8.

Στις περιπτώσεις 9** & 10** η αφαίρεση του σάκου γίνεται κατόπιν συνεννόησης με την ΕΝΛ και το Κέντρο Λοιμώξεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Καλαφάτη Μ., Παϊκοπούλου Δ. Νοσηλευτική Φροντίδα σε ασθενείς διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας. Νοσηλευτική 2011, 50(1):19-62.
- Μπαλτόπουλος Γ. Νομικά θέματα σχετικά με την άσκηση της Ιατρικής, Διάγνωση εγκεφαλικού θανάτου-κατευθυντήριες οδηγίες. Στο Μπαλτόπουλος Γ., Εντατική θεραπεία - Επείγουσα Ιατρική, Κατευθυντήριες Οδηγίες. Αθήνα, Πασχαλίδης Γ, 2010 σελ :155-164, 165-171.
- Παϊκοπούλου Δ., Γέραλη Μ. Νοσηλευτική φροντίδα ασθενούς στο τελικό στάδιο της ζωής του. Πρωτόκολλο Μεταθανάτιας Φροντίδας. Νοσηλευτική 2009, 48(1): 19-29.
- Αθανάτου, Ε. Νοσηλευτική φροντίδα αρρώστου στο τελικό στάδιο της ζωής του. Στο Αθανάτου, Ε. Κλινική Νοσηλευτική. Βασικές και ειδικές Νοσηλείες. Αθήνα, Αθανάτου Ε, 1991 σελ: 619-622.
- Taylor C., Lillis C., Lemone P. Απώλεια θρήνος και θάνατος. Στο Λεμονίδου Χ., Πατηράκη-Κουρμάνη Ε., Θεμελιώδεις αρχές της νοσηλευτικής. Η επιστήμη και η τέχνη της νοσηλευτικής φροντίδας. Αθήνα, Πασχαλίδης Π. 1997, σελ.: 819-829.
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, Κατευθυντήριες Οδηγίες Προφύλαξης του Προσωπικού κατά τον Χειρισμό Νεκρών Σωμάτων με Μολυσματικά Νοσήματα Αθήνα 2007.

ΕΝΤΥΠΑ

- Έντυπο 1: τριπλότυπο έντυπο «Ιατρικό πιστοποιητικό θανάτου».
- Έντυπο 2: Παραγγελία για την ενέργεια νεκροψίας και νεκροτομής.
- Έντυπο 3: Δήλωση θανάτου – Πιστοποιητικό θανάτου.
- Έντυπο 4: Κάρτα νεκρού (2 όψεις).

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ή ΚΛΙΝΙΚΗ⁽¹⁾

Αριθ. ληξ. πράξ. θανάτου Τόμος Έτος 200...

(Αναγράφεται από το Ληξιαρχο)

Ταχ. Δ/ση: Οδός αριθ.

Ιατρός: Τηλέφ.

Τηλέφωνο:

Ταχ. Δ/ση: Οδός αριθ.

Ο θάνατος δηλώνεται εις το Ληξιαρχείον εντός εικοσιτεσσάρων (24) ωρών από της επελεύσεώς του
(Άρθρον 32, παράγρ. 1 Ν. 344/1976)

ΙΑΤΡΙΚΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΘΑΝΑΤΟΥ

(Εκδίδομενο για τη δήλωση του θανάτου, κατά το άρθρο 32 του Ν. 344/1976)

Ο υπογεγραμμένος ιατρός βεβαιώνω ότι σήμερα στις του μήνα του έτους 20... ημέρα και ώρα πέθανε στ. και στο Νοσοκομείο, Κλινική ή κατοικία οδός αριθ. ο κατωτέρω αναφερόμενος:

- Όνομα Επώνυμο
- Όνομα πατέρα Επώνυμο πατέρα κατοίκου οδός αριθ.
- Όνομα μητέρας Επώνυμο μητέρας (το γένος) κατοίκου
- Φύλο (άρρεν ή θήλυ)
- Χρονολογία γέννησης του θανόντα: Ημέρα του μήνα Μήνας Έτος
- Τόπος γέννησης του θανόντα: Τοπικό Διαμέρισμα Δήμος/Κοιν. Νομός
- Επάγγελμα (είδος εργασίας) Θρήσκευμα:
- Επίπεδο εκπαίδευσης Υψηλότητα
- Μόνιμη κατοικία του θανόντα: Τοπικό Διαμέρισμα οδός αριθ.
Δήμος/Κοιν. Νομός ή χώρα εξωτερικού
- Δημότης Δήμου/Κοινότητας⁽²⁾ Νομού α/α οικογενειακής μερίδας
- Εγγραφή στα Μητρώα των αρρένων Δήμου/Κοινότητας⁽²⁾ Νομού α/α εγγραφής
- Οικογενειακή κατάσταση του θανόντα: (άγαμος, έγγαμος, χήρος ή χήρα, διαζευγμένος ή διαζευγμένη)
- Όνομα του ή της συζύγου το γένος
- Ηλικία επιζώντος ή επιζώσης συζύγου
- Ανήλικα τέκνα α) έτος γέννησης β) έτος γέννησης
- Για θανόν βρέφος ηλικίας κάτω του ενός έτους: Γεννημένο εντός γάμου 1 < Γεννημένο εκτός γάμου 2 Ηλικίας:

Κάτω του ενός έτους		Κάτω των 24 ωρών	
Μήνες	Ημέρες	Ώρες	Λεπτά
- Μέρος όπου ακριβώς συνέβη ο θάνατος, π.χ. ιδιωτική κατοικία, Νοσοκομείο ή Κλινική, άλλο ίδρυμα ομαδικής συνοίκησης, άλλο μέρος
- Ο πιστοποιών ιατρός είναι ο θεράπων ή άλλος ιατρός:

19. Αιτία θανάτου (σωματική)

Διάρκεια νόσου, κατά προσέγγιση, από την εκδήλωσή της μέχρι το θάνατο

I

Νόσος ή νοσηρή κατάσταση που προκάλεσε κατευθείαν το θάνατο (*)

α)
που οφείλεται σε (απότοκος)

Προηγηθείσες αιτίες

Οι τυχόν νοσηρές καταστάσεις, που συνετέλεσαν στην εμφάνιση της ανωτέρω αιτίας. Να αναφέρετε τελευταία την υποκείμενη (αρχική) αιτία

β)
που οφείλεται σε (απότοκος)

γ)

II

Άλλες σημαντικές παθολογικές καταστάσεις που συνέβαλαν στην επέλευση του θανάτου, αλλά δε σχετίζονται με το νόσημα ή τη νοσηρή κατάσταση, που προκάλεσε το θάνατο

20. Επί θίσιου θανάτου :

Είδος αυτού:

Ατύχημα 1 Τροχαίο ατύχημα 2 Αυτοκτονία 3 Ανθρώποκτονία 4

Εξωτερική αιτία που προκάλεσε το θίσιο θάνατο αναλυτικά, δηλαδή μέσω ή τρόπος με τον οποίο προκλήθηκε ο θάνατος. (Η σωματική βλάβη θα περιληφθεί στο I και II).

.....

.....

(*) Δεν πρόκειται για τον τρόπο του θανάτου, π.χ. καρδιακή ανεπάρκεια, συγκοπή, εξάντληση κλπ., αλλά για τη νόσο, την κακώση ή την επιτοκή που προκάλεσε το θάνατο.

Ο παράσχων στον ιατρό τις λοιπές πληροφορίες για το θανάτο, πλην της αιτίας θανάτου

..... 20.
(ημερομηνία)

..... (υπογραφή)

..... (υπογραφή)

Διεύθυνση κατοικίας

Αριθ. τηλεφώνου

Όνοματεπώνυμο

Κατοικία οδός αριθ.
(Πόλη ή Χωριό - Νομός)

Επικυρώνεται το γνήσιο της υπογραφής⁽³⁾ του πιστοποιούντος ιατρού

..... (υπογραφή και σφραγίδα)

..... Όνοματεπώνυμο

(1) Διαγράφονται οι λέξεις Νοσοκομείο ή Κλινική, αν ο θάνατος δε συνέβη στα εν λόγω θεραπευτήρια.

(2) Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από το δελτίο αστυνομικής ταυτότητας, εκτός αν στο μεταξύ, δεν έχουν επέλθει αλλαγές, π.χ. μεταδημιότευση.

(3) Αν ο πιστοποιήσας το θάνατο ιατρός είναι εγκατεστημένος στην περιφέρεια Ειδικού Ληξιαρχείου, το γνήσιο της υπογραφής του επικυρώνεται από το Διευθυντή του Νοσηλευτικού Ιδρυματος, όπου συνέβη ο θάνατος ή της οικείας αστυνομικής αρχής της κατοικίας του ιατρού ή του τόπου άσκησης του επαγγέλματός του, ή του Ιατρικού Σιλλόγου του οποίου είναι μέλος.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Για τη συμπλήρωση των στοιχείων του «Ιατρικού Πιστοποιητικού Θανάτου», οι πληροφορίες συγκεντρώνονται από τον ιατρό, από το δελτίο ταυτότητας του θανόντος, καθώς και από τους οικείους του. Ο ιατρός θα πρέπει να ζητήσει το «Ιατρικό Πιστοποιητικό Θανάτου» να υπογραφεί και από εκείνον που έδωσε τις λοιπές για το θανόντα πληροφορίες, πλην της αιτίας θανάτου. Κατά τη συμπλήρωση του ανωτέρω πιστοποιητικού, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες ειδικότερες οδηγίες:

Ερώτημα 1. Αναγράφονται ευκρινώς και ολογράφως το επώνυμο και το όνομα του θανόντος.

Ερωτήματα 6, 9, 11. Για τον τόπο γέννησης του θανόντος, τον τόπο στου οποίου τα μητρώα των αρρένων είναι εγγεγραμμένος και τον τόπο μόνιμης κατοικίας του, θα αναγράφονται το Τοπικό Διαμέρισμα, ο Δήμος ή η Κοινότητα και ο Νομός.

Η χρονολογία γέννησης αναγράφεται πλήρως: Έτος, μήνας και ημέρα του μήνα (π.χ. 15 Μαΐου 1929). Μόνο εφόσον είναι αγνώστη η ημέρα, αναγράφεται το έτος και ο μήνας.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν δεν μπορεί να εξακριβωθεί ο μήνας, αναγράφεται μόνο το έτος γέννησης.

Σημειώνουμε ότι στις περισσότερες αστυνομικές ταυτότητες υπάρχει το έτος, ο μήνας και η ημέρα γέννησης.

Ερωτήματα 4, 7, 8. Αναγράφονται, επίσης, το φύλο, η υπηκοότητα και το θρήσκευμα (Χριστιανός, Μουσουλμάνος, Ισραηλίτης, Βουδιστής κλπ.). Για τους Χριστιανούς αναγράφεται και το δόγμα: Ορθόδοξος, Καθολικός, Διαμαρτυρούμενος κλπ.

Το επάγγελμα του θανόντος, δηλαδή η απασχόληση και το είδος της ατομικής εργασίας, πρέπει να αναγράφεται ευκρινώς και ακριβώς. Θα αποφεύγονται οι γενικότητες, όπως εργάτης, έμπορος, τεχνίτης, ναυτικός κλπ., και θα αναγράφεται η ειδικότητα της απασχόλησης και το είδος της ατομικής εργασίας.

Παραδείγματα:

Δε θα αναγράφεται απλώς έμπορος, αλλά έμπορος ανδρικών υφασμάτων, πλανόδιος πωλητής λαχανικών κλπ.

Δε θα αναγράφεται απλώς υπάλληλος, αλλά, ειδικότερα, βοηθός λογιστού, ταμίας, δακτυλογράφος κλπ. Δε θα αναγράφεται απλώς τεχνίτης, αλλά, ειδικότερα, ράπτης ανδρικών ενδυμάτων, ράπτης γυναικείων ενδυμάτων, υποδηματοποιός κλπ.

Για τους ηλικιωμένους που δεν ασκούσαν (πριν από το θάνατό τους) κανένα επάγγελμα, λόγω ηλικίας, θα αναγράφεται το προηγούμενο επάγγελμά τους, ως εξής: πρώην ράπτης ανδρικών ενδυμάτων, πρώην δακτυλογράφος κλπ. Δε θα αναγράφεται ποτέ «Συνταξιούχος», αλλά θα αναγράφεται το επάγγελμα, από την άσκηση του οποίου χορηγήθηκε η σύνταξη. Αν όμως άσκησε περισσότερα επαγγέλματα κατά διάφορες περιόδους, προτιμάται το επάγγελμα το οποίο ασκήθηκε από το θανόντα, κατά το μεγαλύτερο μέρος της εργάσιμης ζωής του. Για πρόσωπα που δεν ασκήσαν επάγγελμα κατά της διάρκεια της ζωής τους, αναγράφεται: «άνευ επαγγέλματος».

Στην εκπαίδευση αναγράφεται το επίπεδο μόρφωσης, π.χ.: αναλφάβητος/ή, γνωρίζει γραφή και ανάγνωση, τελείωσε τριτάξιο γυμνάσιο, έχει απολυτήριο λυκείου ή ισότιμο, έχει πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ.

Ερωτήματα 2, 3, 12. Αναγράφεται, επίσης, το όνομα του πατέρα και της μητέρας. Η οικογενειακή κατάσταση του θανόντος αναγράφεται σύμφωνα με τις ενδείξεις του εντύπου αυτού. Στην περίπτωση θανάτου εγγάμου, αναγράφεται και η ηλικία του επιζώντος ή της επιζώσης συζύγου.

Ερώτημα 16. Για το θανόν βρέφος ηλικίας κάτω του ενός έτους αναγράφεται αν αυτό ήταν γεννημένο εντός ή εκτός γάμου, καθώς και η ηλικία του σε μήνες και ημέρες. Ειδικότερα, για το θανόν εντός 24 ωρών από τη γέννησή του βρέφος, αναγράφεται η ηλικία σε ώρες και λεπτά.

Επί του προκειμένου, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο ορισμός του Γραφείου Στατιστικής του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τη γέννηση ζωντανού τέκνου, για διάκριση μεταξύ γεννηθέντος νεκρού και γεννηθέντος ζωντανού, αλλά θανόντος αμέσως μετά τον τοκετό.

Ο ορισμός αυτός έχει ως εξής:

«Γέννηση ζωντανού τέκνου είναι η πλήρης έξοδος από το σώμα της μητέρας του προϊόντος συλλήψεως, άσχετα από τη διάρκεια κυήσεως, το οποίο, αμέσως μετά τον πλήρη αποχωρισμό, αναπνέει και εμφανίζει άλλα σημεία ζωής, όπως π.χ. παλμούς της καρδιάς, παλμούς του σφράγιου λώρου, πλήρη και εβίαιη κίνηση των μύων, ανεξάρτητα αν έχει ή όχι αποκοπεί ο σφάγιος λώρος, ή αν έχει ή όχι μείνει προσκολλημένος ο πλακούντας. Προϊόν τέτοιας γέννησης θεωρείται ότι γεννήθηκε ζωντανό».

«Κάθε βρέφος που γεννήθηκε ζωντανό, πρέπει να καταγράφεται και να υπολογίζεται ως ζωντανό, χωρίς να υπολογίζεται η περίοδος κυοφορίας, και ανεξάρτητα αν αυτό χει ή όχι κατά το χρόνο της καταγραφής. Αν πεθάνει σε οποιοδήποτε χρόνο μετά τη γέννηση, θα υπολογιστεί και θα καταγραφεί ως θάνατος. Επομένως, κατά τη δήλωση από τα νοσοκομεία και τις κλινικές των γεννηθέντων ζωντανών και στη συνέχεια των θανόντων σε χρονικό διάστημα πολύ σύντομο μετά τον τοκετό, θα προσκομίζεται από τους αρμόδιους των κλινικών και νοσοκομείων στο οικείο Ληξιαρχείο τόσο «Δήλωση της γέννησης», όσο και το «Ιατρικό Πιστοποιητικό Θανάτου».

Ερώτημα 17. Το μέρος όπου ακριβώς συνέβη ο θάνατος διακρίνεται, ειδικότερα, ως εξής: ιδιωτική κατοικία, νοσοκομείο ή κλινική, άλλο ίδρυμα ομαδικής συνικότητας και, τέλος, άλλο μέρος, εκτός των ανωτέρω.

Ίδρυματα ομαδικής συνικότητας είναι τα ξενοδοχεία, οικοτροφεία, βρεφκομεία, γηροκομεία, άσυλα, μοναστήρια, στρατώνες, φρενοκομεία κλπ.

Ερώτημα 18. Αναγράφεται αν ο πιστοποιών ιατρός είναι ο θεράπων, άλλος ιατρός ή ιατροδικαστής και αν δεν πιστοποιήθηκε από ιατρό.

Ερώτημα 19. Το ερώτημα της αιτίας θανάτου (σωματικής) έχει συνταχθεί κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να διευκολύνεται η επιλογή της αρχικής αιτίας θανάτου, και περιλαμβάνει 2 μέρη: στο πρώτο μέρος (I) του ερωτήματος 19 αναγράφεται η αιτία η οποία προκάλεσε κατευθείαν το θάνατο (στίχοι α), καθώς, επίσης, και οι προηγούμενες νοσηρές καταστάσεις (στίχοι β και γ), οι οποίες υποβοήθησαν την εμφάνιση της αναγραφόμενης στο στίχο (α) αιτίας. Στο δεύτερο μέρος (II) αναγράφονται από τον ιατρό οι τυχόν άλλες παθολογικές εκδηλώσεις, οι οποίες, αν και άσχετες με την ασθένεια, επηρέασαν δυσμενώς την εξέλιξη της. **Επί βίαιου θανάτου**, θα αναγράφεται η σωματική βλάβη που προκλήθηκε από την εξωτερική αιτία από την οποία προήλθε ο θάνατος (π.χ. αιτία θανάτου σωματική: ρήξη και θλάση εγκεφάλου).

Ερώτημα 20. Επί βίαιου θανάτου αναγράφεται το είδος του (ατύχημα, τροχαίο ατύχημα, αυτοκτονία ή ανθρωποκτονία) και με λεπτομέρεια η εξωτερική αιτία (πνιγμός στη θάλασσα, διαμελισμός από αυτοκίνητο, όπλο, παραβείο κλπ.) που προκάλεσε το βίαιο θάνατο (σωματικές κακώσεις). Ειδικά, για τα τροχαία ατυχήματα πρέπει να αναγράφεται το είδος του τροχοφόρου (αιδηρόδρομος, μοτοσυκλέτα, λεωφορείο κλπ.) και να περιγράφεται ο τρόπος κατά τον οποίο συνέβη το ατύχημα, π.χ. τροχοφόρο έπεσε επάνω σε πεζό, τροχοφόρο έπεσε επάνω σε άλλο τροχοφόρο, επάνω ή έξω από το δημόσιο δρόμο, συνέβη σε επιβτή η οδηγό τροχοφόρου και άλλες λεπτομέρειες.

Τέλος, στις περιπτώσεις μεταφοράς νεκρού, πρέπει να καταβάλλεται προσοχή από τους ιατρούς, τα Νοσοκομεία και τα Ληξιαρχεία, ώστε να αποκλειστεί η διπλή καταχώριση του ίδιου θανάτου στα ληξιαρχικά βιβλία. Αυτό μπορεί να συμβεί για τους θανόντες σε νοσοκομεία πόλεων, των οποίων ο νεκρός μεταφέρεται για ταφή σε χωριό, όπου ήταν η μόνιμη κατοικία του. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο θάνατος δεν πρέπει να καταχωρίζεται και στο Ληξιαρχείο της πόλης, ύστερα από δήλωση των νοσοκομείων, και στο Ληξιαρχείο του Δήμου ή της Κοινότητας όπου γίνεται η ταφή του νεκρού. Πρέπει να λαμβάνεται ειδική φροντίδα, ώστε μια τέτοια διπλή καταγραφή των θανάτων να αποφεύγεται συστηματικά και να δηλώνεται ο θάνατος μόνο στο Ληξιαρχείο του τόπου, όπου συνέβη, ή μόνο στο Ληξιαρχείο του τόπου ταφής.

ΔΗΛΩΣΗ ΘΑΝΑΤΟΥ

Δηλώνουμε ότι την του μηνός έτους και ώρα
....., απεβίωσε στο Νοσοκομείο μας συνεπεία.....
.....
..... νοσηλεύομε.....
του..... και της..... τόπος γέννησης
..... υπηκοότητα.....
θρήσκευμα..... μητρική γλώσσα.....
δήμος η κοινότητα έγγραφης.....

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ο υπογεγραμμένος ιατρός
πιστοποιώ το θάνατο τ..... ως άνω αναφέρομε.....
.....
.....
.....

Ο ΠΙΣΤΟΠΟΙΩΝ ΙΑΤΡΟΣ

Βούλα,
Το Τμήμα κινήσεως ασθενών

ΓΕΝ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ ΒΟΥΛΑΣ

ΤΜΗΜΑ

ΚΑΡΤΑ ΝΕΚΡΟΥ

Όνοματεπώνυμο:

.....

Ηλικία Φύλον Χρώμα

Ώρα και ημερομηνία θανάτου

Θρησκεία

ΥΠΟΔ. 446

Διαπίστωση θανάτου υπό Ιατρού

.....

Ώρα

Αδελφή Τμήματος

Μεταφέρθη υπό του

Η κάρτα συμπληρώθηκε από την

.....

Έντυπο 4: Κάρτα νεκρού (2 όψεις).